

Pensjonskampen fortsetter!

Vedtatt av SVs landsstyre 16. mars 2024.

Pensjonsreformen som ble vedtatt i 2005 og gjennomført fra 2011 er en gigantisk drivkraft for økte forskjeller i Norge. Den utgjør en omfordeling fra kollektiv velferd finansiert av skatteinntekter som vi hadde da Folketrygden ble innført, til at folk nå oppfordres til å kjøpe private personforsikringer for å kompensere for tap av pensjon. Dessverre har ikke de som trenger det aller mest råd å kjøpe slik forsikring.

Gjennom levealdersjusteringen vil arbeidsfolk år for år måtte jobbe stadig lenger inn i alderdommen for å tjene opp en pensjon å leve av. SV har alltid jobbet mot pensjonsreformen, og særlig utslagene av levealdersjusteringen, som etter hvert vil gjøre det økonomisk umulig for folk med vanlige inntekter å gå av før man er godt oppe i 70-årene.

Dette rammer arbeidsfolk med de tøffeste jobbene og laveste lønningene hardest. Felles for disse er at de ofte må gi seg i arbeidslivet før pensjonsalder, og mange avslutter arbeidslivet som uføre. De som har sine arbeidsføre år tidligere i livet, blir hardere rammet enn de som begynner å arbeide senere.

Dette er bakgrunnen for at den usosiale pensjonsreformen har møtt stadig sterkere motstand. 14. mars ble en av Norges-historiens største fanemarkeringer utenfor Stortinget gjennomført, med 93 faner og 163 tilslutta fagforeninger. SV støtter denne faglige og folkelige bevegelsen for en anstendig pensjon for alle.

Det regjeringsnedsatte Pensjonsutvalget sitt mandat var å vurdere behovet for justeringer i pensjonssystemet fra 2011, basert på det usosiale grunnprinsippet om levealdersjustering. SVs mål i stortingsbehandlingen av regjeringens forslag til endringer i pensjonssystemet var å få på plass en konkret sliterordning, og å sikre alle uføre opptjening av alderspensjonsgrunnlag som om de sto i arbeid (full skjerming).

SV har fått til forbedringer for uføre født mellom 1954 og 1963, i tillegg til at sliterordningen er konkretisert til 0,25 G, og innføres samtidig som øvrige endringer i pensjonssystemet. Gjennom dette vil flere få forbedrede pensjonsytelser. For mange med lave pensjoner og dårlig helse vil dette ha betydning.

SV er likevel ikke fornøyd med dette. Gjennom trinnvis heving av minstealder for alderspensjon de neste årene, vil mange flere i de mest belastende jobbene ikke makte å stå i arbeid til de økende aldersgrensene. Vi vet at mange så vidt klarer å stå i arbeid til fylte 62 år i dag. De vil nå bli presset over på den lange og tunge veien til uføretrygd.

SV er også svært kritisk til nivået på minstenivåene i folketrygden. Det er også flere viktige forhold som ikke er tilstrekkelig avklart i den tverrpolitiske pensjonsavtalen. Noen av de spørsmålene som alt har dukket opp:

- Vil den nye folketrygdbaserte sliterordningen erstatte, eller komme i tillegg til, dagens AFP-baserte ordning?
- Vil sliterordningen være livsvarig eller stoppe ved fylte 80 år (som dagens AFP-baserte ordning)?
- Vil opptjeningen til alderspensjon for uføre stoppe ved 65 år, eller fortsette til den til enhver tid nye pensjonsalderen?
- Hva skjer dersom de den milliarder som settes av årlig blir brukt opp?
- Vil sliterordningen, som i privat sektor, forsvinne permanent for dem som tjener for mye i biinntekt et år?
- De som er yngre enn 62 år vil bare få 2/3 skjerming. Det er 10 år til neste mulige evaluering av pensjonsreformen. Hva vil skje med årskullene født mellom 1964 og 1969, som blir uføre? Og hva gjør dette med muligheten til å skjerme uføre helt, når fem årskull «bare» har fått 2/3 skjerming?
- Det har blant annet at Politiforbundet og flere andre blitt ytret bekymring om hva som nå skjer med forhandlinger som særaldersgrenser i staten når høyresiden har fått gjennomslag for å øke den statlige pensjonsalderen med 2 år.
- Høyresiden har også fått gjennomslag for å gi skatteletter til de som sparer privat til pensjon. Hvilke konsekvenser har det for ulikheten i Norge på sikt?

SVs krav er at den nye sliterordningen skal komme i tillegg til dagens AFP-baserte ordning og være livsvarig, og videre at uføre skal ha opptjening av alderspensjon frem til den enhver tid gjeldende pensjonsalder.

Flere av disse forholdene vil ikke endelig avklares før det kommer konkrete lovforslag til Stortinget våren 2025.

Dersom disse forholdene ikke får en positiv løsning i de kommende lovforslagene, vil det ødelegge grunnlaget for at SV kan støtte disse endringene.

Landsstyret vil også understreke at SV fremdeles vil bruke alle anledninger til å bekjempe utslagene av prinsippet om levealdersjustering og kjempe for en kraftig økning i minstestytelsene i pensjonssystemet.